

SmartFart

- din hastighet gör skillnad

TRAFIKVERKET

**SmartFart är en del av Trafikverkets
samarbete med kommuner.
Tillsammans arbetar vi långsiktigt och
systematiskt för att få fler ansvarsfulla
förare i lagliga hastigheter.**

Vad är smart fart?

Ungefär hälften av alla bilförare kör för fort. Om alla körde efter skyltad hastighet skulle omkring 100 människoliv räddas varje år och många skulle slippa allvarliga skador. Samtidigt skulle koldioxidutsläppen minska med cirka 700 000 ton per år.

Smart fart är att hålla hastighetsgränserna och anpassa hastigheten efter väglag, sikt och andra omständigheter. I detta häfte finns argument för varför vi ska hålla hastighetsgränserna. Läs igenom och fundera på hur argumenten påverkar din arbetsdag bakom ratten. Kanske håller du alltid hastighetsgränserna och får en bekräftelse på att du redan gör rätt, eller kanske får du en tankeställare som hjälper dig att lätta på gasen i vissa situationer.

När du är klar kan du testa dig själv genom att besvara frågorna i slutet av häftet.

Du är värd en bra arbetsmiljö

När du kör i tjänsten är trafiken din arbetsmiljö. Att du bör ha en bra arbetsmiljö är väl självklart? Då spelar hastigheten stor roll.

En femtedel av alla dödsolyckor i arbetet i Sverige är trafikolyckor. Riskerna i trafiken är alltså ett stort arbetsmiljöproblem.

- I tätorter är olyckor mellan personbilar och gång- och cykeltrafikanter vanligast. Olyckor som drabbar fotgängare och cyklister leder ofta till dödsfall eller svåra skador. Bilföraren klarar sig i allmänhet utan svårare fysiska skador men chockas ofta svårt. Trafikolyckor är alltså både ett trafiksäkerhetsproblem och arbetsmiljöproblem. Med lägre hastighet minskar risken för olyckor med allvarliga konsekvenser.
- Stress och pressat tidschema kan leda till att du kör för fort. När du är stressad mår du sämre och kör sannolikt sämre också. Kom ihåg att du inte vinner så mycket tid på att öka hastigheten.
- Om du kör för fort riskerar du att få böter och även bli av med körkortet. Vilka konsekvenser skulle det få för ditt arbete, din ekonomi och din fritid?

Tabell över hastighet och restid

Här kan du se hur lite du påverkar restiden om du höjer eller sänker hastigheten från 90 km/tim. Beräkningarna avser en helt jämn hastighet. Det är svårt att ha i praktiken på grund av trafikljus, tätorter med mera. I praktiken blir tidsvinsten lägre.

	1 mil	2 mil	3 mil	4 mil	5 mil	6 mil	7 mil	8 mil	9 mil	10 mil
60 km/tim	3.20	6.40	10.00	13.20	16.40	20.00	23.20	26.40	30.00	33.20
70 km/tim	1.54	3.49	5.43	7.37	9.31	11.26	13.20	15.14	17.09	19.03
80 km/tim	0.50	1.40	2.30	3.20	4.10	5.00	5.50	6.40	7.30	8.20
90 km/tim	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
100 km/tim	0.40	1.20	2.00	2.40	3.20	4.00	4.40	5.20	6.00	6.40
110 km/tim	1.13	2.25	3.38	4.51	6.04	7.16	8.29	9.42	10.55	12.07
120 km/tim	1.40	3.20	5.00	6.40	8.20	10.00	11.40	13.20	15.00	16.40

Tabellförklaring: Ovanför 90 km/tim visas tidsförlusten i minuter och sekunder. Nedanför 90 km/tim visas tidsvinsten.

EXEMPEL:

Tidsvinst?

Kör du i 60 km/tim på en väg som är skyltad med 50 km/tim så vinner du teoretiskt 2 minuter per mil, det vill säga 12 sekunder/km. I praktiken blir tidsvinsten mycket lägre eftersom du sällan håller en helt jämn hastighet på grund av korsningar, trafikljus, övergångsställen med mera.

Kör du i 100 km/tim på en väg som är skyltad med 90 km/tim så vinner du bara cirka 40 sekunder per mil. På tio mil har du teoretiskt tjänat in knappt sju minuter. I praktiken blir tidsvinsten bara 3-4 minuter.

Rätt hastighet räddar liv

Trafiken är ett av våra största folkhälsoproblem. Varje år dör drygt 300 personer i trafikolyckor i Sverige och 4 500 skadas så allvarligt att de får bestående men.

- Hastigheten är avgörande för utgången av en olycka, om det leder till att någon dödas eller att det stannar vid enbart materiella skador. Genom att hålla lägre hastighet har du större möjlighet att avvärja svåra konsekvenser av en olycka eller att olyckan överhuvudtaget inträffar. Det gäller även om det inte är du som direkt orsakar olyckan.
- På gator som är skyltade med 30 km/tim rör sig många gående och cyklister. Att hålla hastighetsgränsen är därför extra viktigt. En gående som blir påkörd av en bil som kör i 30 km/tim har stor chans att överleva. Om bilen däremot kör i 50 km/tim är chansen minimal att den gående överlever.

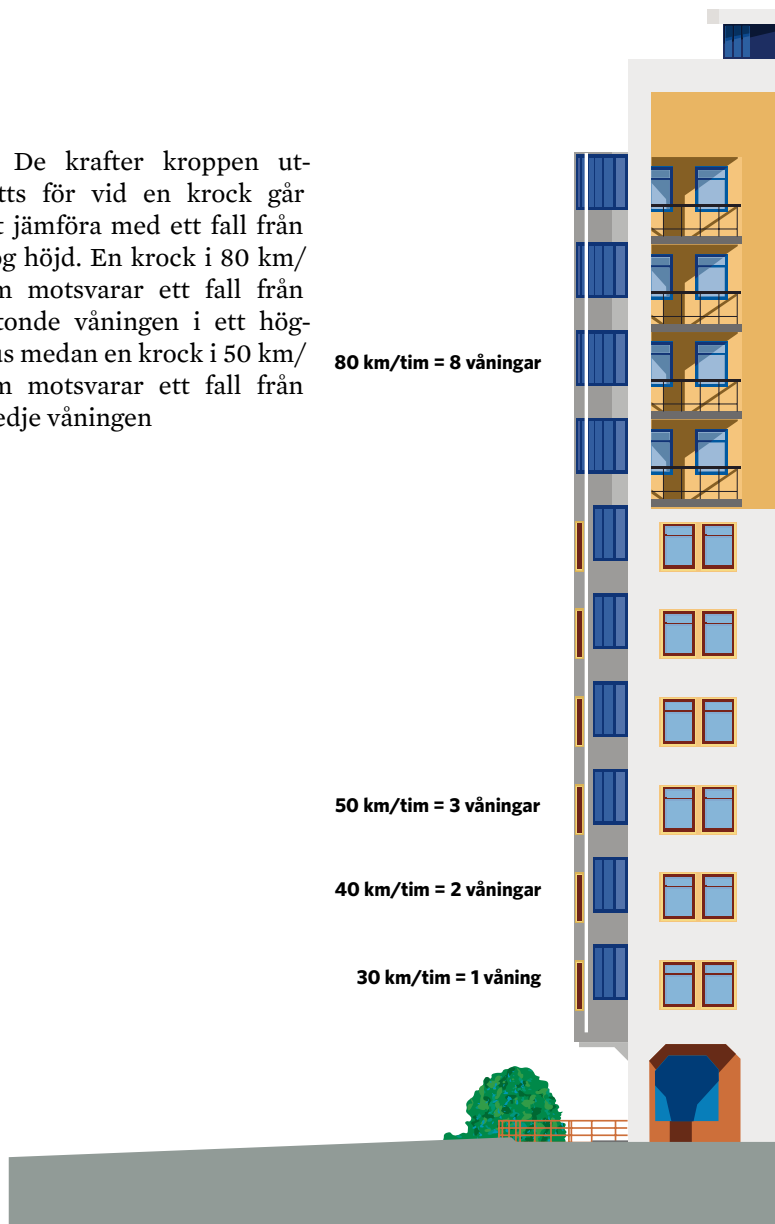
EXEMPEL:

Hinner du stanna?

Tänk dig att du kör om en stillastående buss. När du är i höjd med bussens bakdel springer det ut ett barn framför bussen. Hinner du stanna?

Ja, om du kör i 30 km/tim så hinner du stanna, men om du kör i 50 km/tim så hinner du inte ens börja bromsa. I 50 km/tim behöver du minst två busslängder för att få stopp på bilen. Även med riktigt bra bromsar har bilen en viss bromssträcka. Samtidigt har vi som människor en begränsad reaktionsförmåga som ytterligare förlänger den totala stoppsträckan.

- De krafter kroppen utsätts för vid en krock går att jämföra med ett fall från hög höjd. En krock i 80 km/tim motsvarar ett fall från åttonde våningen i ett höghus medan en krock i 50 km/tim motsvarar ett fall från tredje våningen

Bra för kommunens varumärke

Hur reagerar du själv när någon kör förbi dig i hög fart eller när någon kör för fort på gatan utanför din bostad?

Kommunens fordon är ett skyltfönster och omvärldens uppfattning om kommunen kan påverkas av hur de anställda uppträder i trafiken.

- Många kommuner jobbar aktivt med sitt varumärke för att locka till sig och behålla företag, invånare och turister.
- När du kör för fort ser andra trafikanter att kommunens anställda struntar i reglerna och riskerar andra medtrafikanters säkerhet.
- Media och myndigheter följer vad vi gör, särskilt om vi inte följer reglerna.

Varumärke

Ett varumärke är ett namn, en symbol eller ett tecken som används för att identifiera produkter eller tjänster. Ett varumärke kan bestå av ett ord, en logotyp eller ett koncept som är unikt. Ett starkt varumärke kan vara en stor ekonomisk tillgång.

Bra för klimat och miljö

Att hålla hastighetsgränserna i kombination med ett jämnt körsätt minskar vägtrafikens miljöpåverkan. I hastigheter över 70 km/tim blir det extra tydligt att ju fortare du kör, desto mer bränsle drar bilen och desto mer koldioxid och luftföroreningar släpps ut.

- Koldioxidutsläpp är transportsektorns största bidrag till klimatförändringen. Om vi ska hejda den förstärkta växthuseffekten måste vi minska förbrukningen av fossila bränslen som t ex bensin och diesel . Koldioxid kan inte rensas bort i katalysatorn.
- Kväveoxider medverkar till övergödning av sjöar, kustområden och hav samt försurning av mark och vatten.
- Partiklar kan vara cancerframkallande och kan ge upphov till bland annat hjärt- och kärlsjukdomar och luftvägssjukdomar.

Många människor störs av buller från vägtrafiken. De flesta störningarna finns i dag längs kommunala gator i tätorter och städer. Genom att hålla lägre hastighet minskar bullret från fordonet. Bullret ökar nämligen i takt med hastigheten. I områden med hastighetsgräns på 30 km/tim minskar bullret till hälften jämfört med om hastighetsgränsen vore 50 km/tim.

Du sparar pengar

Hastigheten har betydelse för bränsleförbrukningen och därmed kostnaden för drivmedel. Den som kör i 100 km/tim förbrukar cirka 1 dl mer bränsle per mil än den som kör i 90 km/tim . Du sparar alltså inte bränsle på att köra fortare.

Bränsleförbrukningen ökar också vid accelerationer oavsett vilken fart du håller. Högre hastigheter leder till längre accelerationer efter stopp och inbromsningar. Du kan minska bränsleförbrukningen och drivmedelskostnaden genom att:

- göra så få stopp som möjligt
- hålla en jämn hastighet
- hålla hastighetsgränserna

Högre hastigheter ökar också slitaget på däcken och flera andra underhållskostnader också. Kostnaden varierar mellan olika bilar, men det kostar alltid mer att köra fortare. Du löper också risk för böter om du bryter mot hastighetsbegränsningarna.

Har du hängt med?

Testa om du har koll på fördelarna med att hålla en smart fart! Svara på frågorna nedan och rätta genom att söka upp svaren i häftet.

Hur stor del av alla dödsolyckor i arbetet är trafikolyckor?

- Nästan inga
- Var femte
- Nästan alla

Du kör i 50 km/tim med en personbil. Precis när du ska köra om en stillastående buss märker du att ett barn springer ut framför bussen. Du panikbromsar. Med vilken hastighet kommer du att köra över barnet?

- Ingen hastighet. Jag hinner stanna bilen innan jag når fram.
- Jag hinner börja bromsa, så 30 km/tim .
- Jag kommer inte hinna börja bromsa alls. Alltså 50 km/tim.

Hur kan du som förare minska klimatpåverkan?

- Förbruka mindre bensin, diesel och andra fossila bränslen
- Köra bil med katalysator.
- Hur jag kör påverkar inte klimatet.

Vilka påståenden stämmer?

Genom att hålla lägre hastighet:

- Minskar jag bullret från fordonet
- Minskar jag kostnaderna för drivmedel, slitage och underhåll
- Har jag större möjlighet att avvärja svåra konsekvenser av en olycka
- Minskar jag påverkan på klimat och miljö

**Mer information om hastigheter och miljö i trafiken
hittar du på Trafikverket.se**

TRAFIKVERKET

Trafikverket, 781 89 Borlänge, Besöksadress: Rödavägen 1
Telefon : 0771-921 921, Texttelefon: 0243-795 90